



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝ/ΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΑΧΑΡΝΩΝ 2, 101 76
Τηλ.: 210-2124331
Fax : 210-5243522

Αθήνα 11/10/ 2011
Αριθμ. Πρωτ.:1796

Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
✓ Τμήμα Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: «Λήψη μέτρων στήριξης παραγωγών καρπουζιού»

ΣΧΕΤ. Η Ερώτηση 22454/8-9-2011

Απαντώντας στην παραπάνω ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής κ. Ν. Νικολόπουλος, σας πληροφορούμε τα εξής :

Η αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων στη χώρα μας συνδέει τρεις σημαντικούς τομείς της οικονομίας, τη γεωργία, τη μεταποίηση και το εμπόριο, όπου δραστηριοποιούνται γεωργοί, μεταποιητές μεσάζοντες, χονδρέμποροι και λιανέμποροι. Στην αλυσίδα αυτή παρατηρούνται μεγάλες διαφορές μεταξύ της εξέλιξης των τιμών παραγωγού σε βασικά γεωργικά προϊόντα και των τιμών καταναλωτή.

Έχει διαπιστωθεί πράγματι ότι, ειδικά στη χώρα μας, η διακίνηση από το χωράφι στο ράφι και στο καλάθι της νοικοκυράς πολλαπλασιάζει αδικαιολόγητα την τιμή του προϊόντος, όχι προς όφελος του παραγωγού, αλλά προς όφελος των μεσαζόντων.

Τα αίτια αυτού του φαινομένου σχετίζονται με διαρθρωτικές αδυναμίες του συστήματος, όπως ο αριθμός των μεσαζόντων που δραστηριοποιούνται κατά μήκος της αλυσίδας, ο καταμερισμός της προστιθέμενης αξίας, η μη ορθή λειτουργία των κανόνων ανταγωνισμού σε ορισμένα σημεία της αλυσίδας αυτής, οι διάχυτες ανισότητες σε ό,τι αφορά στη διαπραγματευτική ισχύ μεταξύ των συμβαλλομένων μερών κ.λπ..

Το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο στη χώρα μας είναι κατά βάση επαρκές, με βασικό νομοθέτημα τον Αγορανομικό Κώδικα (ΝΔ 136/1946) με τις τροποποιήσεις και συμπληρώσεις του, πλην όμως έχει εξακριβωθεί ότι δεν εφαρμόζεται αποτελεσματικά και απαιτούνται περαιτέρω νομοθετικές πρωτοβουλίες για παρεμβάσεις.

Σε κάθε περίπτωση το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), στη βάση και των προτάσεων που έχουν τεθεί προς διαβούλευση στον κοινωνικό διάλογο που είχε ξεκινήσει στο Ζάππειο στις 25-26/1/2010, βρίσκεται από καιρού σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία Οικονομικών, Ανάπτυξης Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και την Επιτροπή Ανταγωνισμού, ώστε να αναληφθούν από κοινού δράσεις και πρωτοβουλίες στις εξής κυρίως κατευθύνσεις:

- Ενίσχυση των συμβατών με την εθνική και κοινοτική νομοθεσία μηχανισμών κρατικής παρέμβασης, με στόχο να πληχθούν οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Έτσι εξετάζεται η δημιουργία φορέα παρέμβασης στην αγορά βασικών γεωργικών προϊόντων, που να παρεμβαίνει με όρους αγοράς προκειμένου να εξομαλύνεται η αγορά και οι τιμές υπέρ αγροτών.
- Προώθηση διατηρήσιμων και βασιζόμενων στην αγορά σχέσεων μεταξύ εμπλεκόμενων μερών στην αλυσίδα εφοδιασμού, με τη δημιουργία του Ενιαίου Μητρώου Εμπόρων Αγροτικών Προϊόντων, Εφοδίων και Εισροών. Το εν λόγω μητρώο αποτελεί πλέον Νόμο του Κράτους και έτσι δημιουργήθηκε ένα εργαλείο εποπτείας των συναλλαγών, ώστε να αποτρέπονται φαινόμενα κερδοσκοπίας σε βάρος των παραγωγών. Ενισχύοντας τη διαφάνεια στην αγορά των αγροτικών προϊόντων, εφοδίων και εισροών και δημιουργώντας αποτελεσματικούς μηχανισμούς ελέγχου κατά μήκος της αλυσίδας παραγωγής και διακίνησης των προϊόντων αυτών, από το χωράφι μέχρι το ράφι, επιτυγχάνεται ο περιορισμός διακύμανσης των τιμών, καθώς και ο περιορισμός φαινομένων κερδοσκοπίας που συμβάλλουν στη συμπίεση του εισοδήματος τόσο των παραγωγών όσο και των καταναλωτών. Το ΥΠ.Α.Α.Τ, υλοποιώντας το τετράπτυχο μητρώο αγροτών, εμπόρων, το νομοσχέδιο του ΕΛΓΑ (που αφορά στην ασφάλιση της αγροτικής παραγωγής) και την ιχνηλασιμότητα (η οποία βάζει φρένο στις παράνομες ελληνοποιήσεις), δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μεγάλες μεταρρυθμίσεις στον αγροτικό τομέα με άμεσα αποτελέσματα.
- Ενδυνάμωση και συστηματική αξιοποίηση του παρατηρητηρίου τιμών που έχει ήδη συσταθεί από τη Γενική Γραμματεία Εμπορίου (Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας), ώστε να συμπεριληφθούν, ει δυνατόν, όλα τα βασικά προϊόντα, με τις τιμές παραγωγού αλλά και τις τιμές χονδρικής και λιανικής πώλησης. Σε δηλώσεις του (29/03/2011) ο τότε Υφυπουργός Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας κ. Ρόβλιας είχε επισημάνει ότι μετά τα λιπάσματα και τους αγροτικούς πόρους, τίθενται σε καθεστώς παρακολούθησης και οι τιμές των ζωοτροφών και, συγκεκριμένα, οι τιμές των ζωοτροφών εκτροφής παραγωγικών ζώων. Οι επιχειρήσεις εμπορίας ζωοτροφών υποχρεούνται στο εξής να ενημερώνουν το

Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και να αιτιολογούν τις τυχόν αυξήσεις των τιμών.

- Τήρηση ή και αναμόρφωση των κανόνων αγορανομικής κοστολόγησης και γενικά των αγορανομικών διατάξεων για τα περιθώρια κέρδους του χονδρικού και λιανικού εμπορίου των τροφίμων, με στόχο η τιμή του καταναλωτή να είναι προσαρμοσμένη βάσει της τιμής κτήσεως του προϊόντος από τον παραγωγό και να διαμορφώνεται σε επίπεδα όχι ανώτερα του 100%.
- Αναμόρφωση του θεσμού των λαϊκών αγορών για την υποχρεωτική χρήση ταμειακών μηχανών, έλεγχο των αδειών εμπορίας και συμμετοχή μόνο των παραγωγών.

Το ΥΠΙΑΑΤ προσανατολίζεται επίσης στο να αναλάβει πρωτοβουλίες και να υιοθετήσει μέτρα, προκειμένου να επιτευχθούν τα εξής :

1. Η σύμπραξη παραγωγών/καταναλωτών με χαμηλού κόστους εφοδιαστικές αλυσίδες, κοινωνικά δίκτυα καταναλωτών, δίκτυα αγροτών που διαπραγματεύονται τα δικαιώματα πώλησης των προϊόντων τους κ.λπ..
2. Προώθηση μέτρων ώστε οι επιχειρήσεις των συλλογικών φορέων των αγροτών να λειτουργήσουν ως ισχυρά εργαλεία παρέμβασης, με στόχο να φθάσει το προϊόν απευθείας από το χωράφι στο ράφι.
3. Συγχωνεύσεις και ανασυγκρότηση της οργάνωσης των πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιρισμών, με στόχο τη δημιουργία σύγχρονων κλαδικών πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιρισμών.
4. Ενίσχυση των κάθετων συνεργασιών.
5. Ανασυγκρότηση της τήρησης ισοζυγίων για τα βασικά μας προϊόντα.
6. Δημιουργία θεσμού άδειας λειτουργίας εμπορίου διακινητή γεωργικών προϊόντων.
7. Δημιουργία τοπικού σήματος ποιότητας.
8. Αναθεώρηση των προστίμων στη νοθεία στα τρόφιμα έως και άρση της άδειας λειτουργίας για δύο χρόνια.
9. Κατάργηση του λεγόμενου πιστωτικού τιμολογίου, που αποτελεί το όχημα εκβιασμού και παράνομων συναλλαγών από τις μεγάλες εμπορικές αλυσίδες λιανικής πώλησης.
10. Η κατά το δυνατό μείωση του κόστους των γεωργικών εισροών.

Η μείωση του κόστους παραγωγής των γεωργικών προϊόντων είναι σύνθετο θέμα και συναρτάται άμεσα με την ανταγωνιστικότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Το κόστος παραγωγής οφείλεται τόσο στις εισροές (λιπάσματα, φάρμακα, ζωοτροφές, νερό, εργασία, μηχανήματα, καύσιμα, κ.λπ.), όσο και στο κόστος εργασίας, ενοίκιο γης κ.λπ.. Ασφαλώς, ένα μεγάλο μέρος του υψηλού κόστους παραγωγής οφείλεται στο μικρό μέγεθος των ελληνικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων, που αδυνατούν να εφαρμόσουν οικονομίες κλίμακας. Το μικρό μέγεθος της ελληνικής αγοράς γεωργικών

εφοδίων επίσης εμποδίζει τον ισχυρό ανταγωνισμό στην αγορά μηχανημάτων, φαρμάκων, λιπασμάτων, ζωοτροφών και αναλωσίμων. Σε κάθε περίπτωση όμως η κυβέρνηση απαντά στα προβλήματα, αυξάνοντας την επιστροφή Φ.Π.Α. στους αγρότες του ειδικού καθεστώτος, από το 7% στο 11% (συνολικά 140 εκ. €).

Σημειώνεται επιπλέον ότι η προβληματική και σε βάρος των παραγωγών λειτουργία της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων αφορά, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, σε όλα τα Κράτη-Μέλη της ΕΕ, γι' αυτό και το όλο θέμα απασχολεί το τελευταίο διάστημα, τόσο το Συμβούλιο Υπουργών όσο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Σε επίπεδο Συμβουλίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέθεσε από 28/10/2009 σχετική Ανακοίνωση, βάσει της οποίας προβλέπονται συγκεκριμένα μέτρα σε επίπεδο Κρατών - Μελών και ΕΕ. Ειδικότερα η Επιτροπή προτείνει:

- Την προώθηση βιώσιμων εμπορικών σχέσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων στην εφοδιαστική αλυσίδα τροφίμων, με στόχο τον εντοπισμό αθέμιτων πρακτικών και την παρακολούθηση των εξελίξεων σε ζητήματα ανταγωνισμού.
- Ένα μηχανισμό παρακολούθησης των τιμών των τροφίμων, με στόχο τη μεγαλύτερη διαφάνεια.
- Την ενίσχυση της διαπραγματευτικής θέσης των αγροτών με ταυτόχρονη τήρηση των κανόνων ανταγωνισμού.

Μετά από έντονες παρεμβάσεις της ελληνικής αντιπροσωπείας στο Συμβούλιο για το ίδιο θέμα, η τότε ισπανική Προεδρία, συνέταξε Σχέδιο Συμπερασμάτων του Συμβουλίου, το οποίο και υιοθετήθηκε στο Συμβούλιο Υπουργών της 29/03/2010. Στη βάση τόσο της Ανακοίνωσης όσο και των εν λόγω Συμπερασμάτων, αναμένονται οι συγκεκριμένες προτάσεις της Επιτροπής, ώστε το όλο θέμα να αντιμετωπιστεί και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Επιπλέον, ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εκπροσώπησε τη χώρα στο «Φόρουμ Υψηλού Επιπέδου για την βελτίωση της λειτουργίας της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων», που διεξήχθη στις 16/11/2010 στις Βρυξέλλες. Στην παρέμβασή του, μεταξύ άλλων, τόνισε τα εξής:

«Στην αλυσίδα εφοδιασμού των αγροδιατροφικών προϊόντων υπάρχουν δύο πυλώνες. Ο πυλώνας εισόδου που είναι ο ευρωπαίος γεωργός και ο πυλώνας εξόδου που είναι ο ευρωπαίος καταναλωτής. Βασική μας επιδίωξη είναι να τροφοδοτήσουμε την αγορά με ασφαλή, ποιοτικά και πιστοποιημένα τρόφιμα, προστατεύοντας παράλληλα στο μέγιστο δυνατό βαθμό τόσο το εισόδημα του γεωργού, όσο και την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών.

Γι' αυτό ακριβώς το σκοπό η παρέμβασή μας πρέπει να έχει πολύ συγκεκριμένη κατεύθυνση:

1. Η ΚΑΠ με τα μέσα που διαθέτει σήμερα και κυρίως με την νέα μορφή της να χρηματοδοτήσει τα εργαλεία, που ρυθμίζουν τις αγορές, αντιμετωπίζουν τις διατροφικές κρίσεις, ενθαρρύνουν την παραγωγή και την προώθηση προϊόντων με ποιότητα και ταυτότητα. Αυτό απαιτεί συντονισμένες πολιτικές από τον 1ο και 2ο πυλώνα.
2. Καθημερινή παρακολούθηση της αγοράς και του τρόπου που διαμορφώνονται οι τιμές και τα κέρδη ώστε να αποφεύγεται η μονοπωλιακή συγκέντρωση και να εξασφαλίζεται η διαφάνεια, ο έλεγχος και η πάταξη της αισχροκέρδειας και του αθέμιτου ανταγωνισμού. Ας αποφασίσουμε επιτέλους, πέρα από τις εθνικές προσπάθειες να οργανώσουμε, με τρόπο θεσμικά ολοκληρωμένο, το ευρωπαϊκό παρατηρητήριο τιμών.
3. Οι εταιρικές συνεργασίες, οι διεπαγγελματικές συνέργιες, η συμβολαιακή γεωργία, οι αγροτικοί και καταναλωτικοί συνεταιρισμοί, οι ομάδες παραγωγών, ήρθε η ώρα να ενταχθούν σε ενιαίο συνεκτικό και οριοθετημένο νομοθετικό πλαίσιο. Η υπάρχουσα ευρωπαϊκή νομοθεσία είναι αποσπασματική, άνιση και ατελής. Χρειαζόμαστε μια νέα συνολική ρύθμιση εν' όψη και της νέας ΚΑΠ.
4. Η ευρωπαϊκή αγορά είναι εκτεθειμένη στις ευρύτερες διεθνείς εξελίξεις και την απελευθέρωση του εμπορίου. Η εμπορική μας πολιτική οφείλει να διασφαλίζει τα ευρωπαϊκά προϊόντα από τις ανεξέλεγκτες εισαγωγές. Να οδηγεί σε ισορροπημένες και αμοιβαίου οφέλους εμπορικές συμφωνίες. Να προστατεύει σε συνθήκες διαφάνειας τον καταναλωτή. Παίρνοντας από το ράφι ένα προϊόν ο ευρωπαίος πολίτης θα πρέπει να ξέρει τι αγοράζει, από πού προέρχεται, ποια συστατικά το απαρτίζουν και τι επίπτωση έχει στην υγεία του.

- Αν παραγωγοί και καταναλωτές αποκτήσουν ισχυρή διαπραγματευτική δύναμη
- Αν έχουν πρόσβαση σε δίκτυα και πληροφόρηση
- Αν παράγουν και καταναλώνουν αναγνωρίσιμα προϊόντα
- Αν οργανώσουμε σωστά τις τοπικές αγορές,

η σχέση τους γίνεται άμεση και αποτελεσματική, το μήκος της αλυσίδας μικραίνει, η αγορά εξυγιαίνεται, το εισόδημα και η αγοραστική τους δύναμη προστατεύονται και η ευρωπαϊκή αγροτική οικονομία μπορεί να ζήσει καλύτερες και ασφαλέστερες ημέρες».

Συγκεκριμένα, όσον αφορά στο θέμα της πολιτικής στον τομέα των οπωροκηπευτικών (συμπεριλαμβάνεται και το καρπούζι), υλοποιείται μέσα από τις Οργανώσεις Παραγωγών, οι οποίες δημιουργούνται με πρωτοβουλία

των παραγωγών και ασχολούνται με όλα τα θέματα που σχετίζονται με την παραγωγή και την εμπορία των οπωροκηπευτικών των μελών τους.

Είναι γι' αυτό σκόπιμη η δραστηριοποίηση όλων των παραγωγών μέσα από τις Οργανώσεις Παραγωγών, βασικός στόχος των οποίων είναι η επίτευξη καλύτερων τιμών του προϊόντος, η μείωση του κόστους παραγωγής, η προώθηση ποιοτικού προϊόντος, η διατήρηση των παραδοσιακών αγορών, το άνοιγμα νέων αγορών κ.λπ..

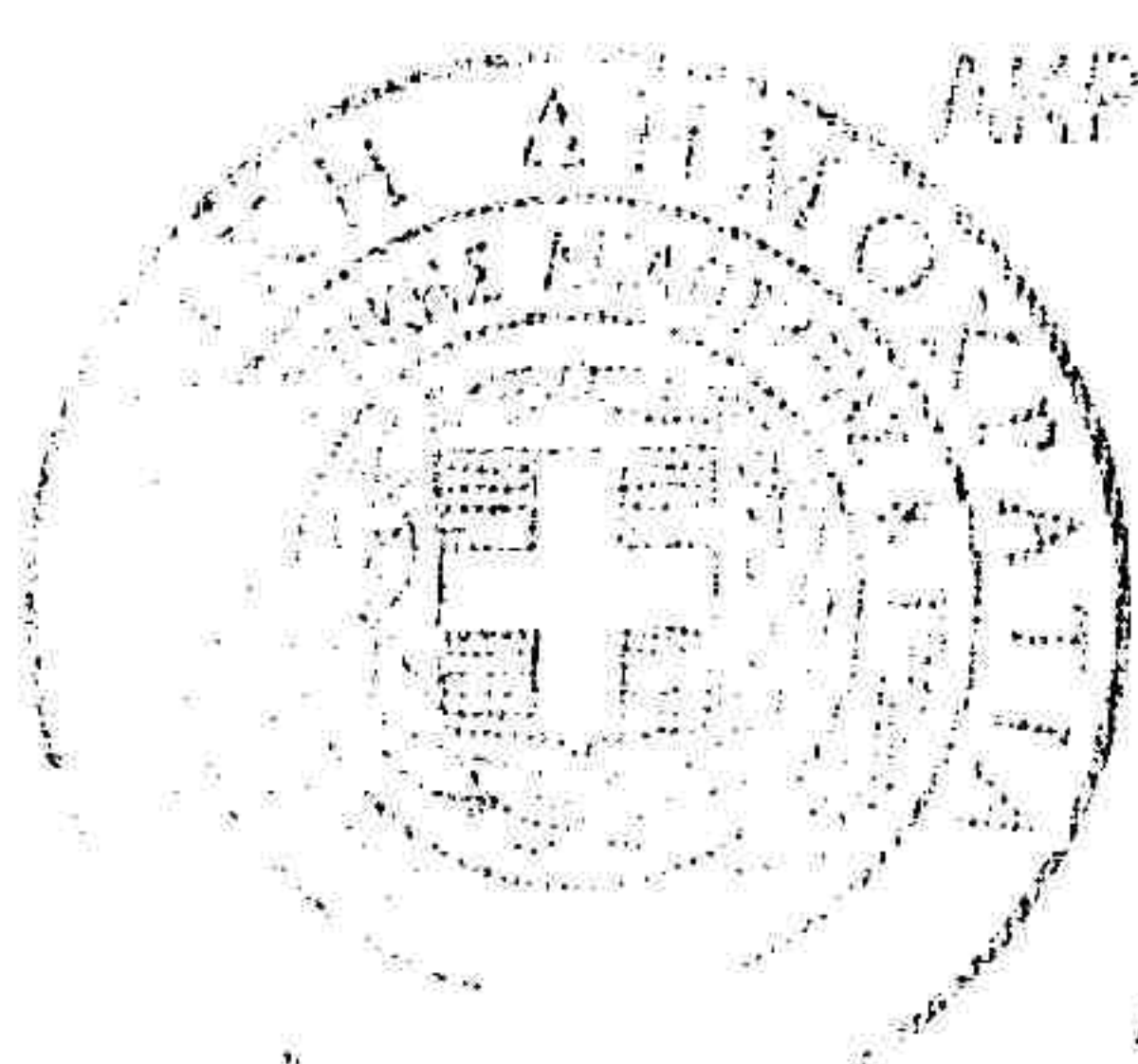
Οι Οργανώσεις Παραγωγών, μέσα από τα επιχειρησιακά τους προγράμματα, μπορούν να υλοποιήσουν δράσεις, όπως:

- αναδιάρθρωση των καλλιεργειών των μελών τους, με στόχο την ποιοτική βελτίωση των προϊόντων τους
- βελτίωση των υποδομών τους
- προώθηση των προϊόντων τους
- διαχείριση κρίσεων (απόσυρση, δωρεάν διανομή κ.ά.)
- προστασία του περιβάλλοντος κ.λπ.,

για τις οποίες ενισχύονται σε ποσοστό μέχρι και 60% από την Ευρωπαϊκή Ένωση και μέχρι το 8,2% της αξίας εμπορευθείσας παραγωγής.

Επισημαίνεται ότι τα νωπά οπωροκηπευτικά ουδέποτε ελάμβαναν άμεσες ενισχύσεις, αντιθέτως, ενισχύονταν έμμεσα μέσω των επιχειρησιακών προγραμμάτων για την υλοποίηση μέτρων και δράσεων, όπως αναφέρεται παραπάνω.

Τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν κατά την τρέχουσα χρονιά στην εμπορία και διακίνηση του καρπουζιού, τόσο όσον αφορά στη μείωση των εξαγωγών όσο και στις μειωμένες τιμές παραγωγού, τέθηκαν στο Συμβούλιο Υπουργών του Ιουλίου. Ακολούθως, το ΥΠ.Α.Α.Τ. απέστειλε σχετική επιστολή προς τον αρμόδιο Γεν.Διευθυντή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, προκειμένου να εξεταστεί η «δυνατότητα λήψης προσωρινών έκτακτων μέτρων στήριξης των παραγωγών καρπουζιού, όπως έγινε για άλλα προϊόντα του τομέα». Στη συνέχεια, το θέμα τέθηκε και από την Ελληνική αντιπροσωπεία στη Διαχειριστική Επιτροπή της Ενιαίας οργάνωσης αγορών, υποστηριζόμενη από τις αντιπροσωπείες της Ιταλίας και της Ισπανίας. Ο εκπρόσωπος της Ε. Επιτροπής δεσμεύτηκε ότι θα εξετάσει το αίτημα της χώρας μας και θα επανέλθει με πιθανές προτάσεις σε επόμενη Διαχειριστική Επιτροπή.



ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Α. ΡΙΒΕΛΕΓΚΑΣ

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

Ι. ΔΡΙΒΕΛΕΓΚΑΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βουλευτή κ. Ν. Νικολόπουλο